

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมได้กลายเป็นปัญหาที่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญ ประเทศไทยในฐานะเป็นประเทศที่กำลังก้าวเข้าสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้มีการสังเกตเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มักจะตามมากับความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยีสมัยใหม่จึงได้จัดทำการศึกษาต่างๆ ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหา อาทิเช่น การจัดสัมมนาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไทยที่มีขึ้นในทุก ๆ ปี การจัดตั้งชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พระราชบัญญัติสิ่งแวดล้อม และข่าวสารสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในสื่อต่างๆ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้ขึ้นอยู่กับส่วนของทั้งภาครัฐและเอกชน

จากการที่ประเทศไทยกำลังก้าวหน้าเข้าสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ นั้น สิ่งหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนา ก็คือ สภาพเศรษฐกิจที่ดี ปัจจุบันประเทศไทยของเราได้พัฒนาเศรษฐกิจสมัยใหม่จนมีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจต่อเนื่องมา และอุตสาหกรรมได้ก้าวหน้าเข้ามามีบทบาทสำคัญมากในระดับหนึ่งต่อเศรษฐกิจของประเทศ แต่ที่น่าเป็นห่วงว่าแม้ที่เศรษฐกิจจะมีการเจริญเติบโตเกินส่วนของการพัฒนาอื่น ๆ ที่จำเป็น (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2537)

จากประเทศซึ่งแต่เดิมเคยเป็นประเทศเกษตรกรรม โดยมีประชากรส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80 อยู่ในภาคเศรษฐกิจนี้ และผลิตรวมจากภาคเกษตรกรรมก็มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่าภาคอื่น ๆ โดยมีข้าวเป็นผลิตภัณฑ์ส่งออกที่สำคัญที่สุด อย่างไรก็ตามประเทศไทยในปัจจุบันแม้ว่าประชากรเกินกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งประเทศยังคงอยู่ในภาคเกษตรกรรม แต่ภาคอุตสาหกรรมได้ล้ำ

หน้าภาคเกษตรกรรมไปแล้ว และสิ่งที่น่าสนใจตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศมากที่สุดในปัจจุบัน น่าใช้ข้าวอีกต่อไป แต่เป็นการท่องเที่ยว (เอกสารประกอบการสัมมนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยครั้งที่ 4, 2536)

ทุกวันนี้ธุรกิจการท่องเที่ยวถูกถือว่าเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แม้ว่าโดยเนื้อหาแล้ว การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจด้านบริการมากกว่าด้านการผลิตก็ตาม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้ได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่เติบโตขึ้นเรื่อย ๆ โดยสม่ำเสมอและรวดเร็วที่สุดในบรรดาอุตสาหกรรมต่าง ๆ ของประเทศ ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

ทางด้านเศรษฐกิจกล่าวได้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้มีส่วนช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก ช่วยลดการขาดดุลทางการค้ากับต่างประเทศ รวมทั้งช่วยในการสร้างงานสร้างอาชีพและกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง (สุนิสา พักตร์เพียงจันทร์, 2531) ทั้งนี้เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีศักยภาพสูงในการนำรายได้เข้าสู่ประเทศ เห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและรายได้ในแต่ละปีซึ่งมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง และถ้ามองสถิติบางปีจะมีจำนวนลดลง แต่ก็ไม่ได้ทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนรุนแรงแต่อย่างใดต่อรายได้ที่ได้รับ

สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ-รายได้ ปี 2530-2537

ปี	จำนวนนักท่องเที่ยว	%	ล้านบาท
2530	3,482,958	+ 23.57	50,024
2531	4,230,737	+ 21.47	78,859
2532	4,809,508	+ 13.68	96,386
2533	5,298,860	+ 10.17	110,572
2534	5,086,899	- 4.00	100,004
2535	5,136,443	+ 0.97	123,135
2536	5,760,533	+ 12.15	127,802
2537	6,166,496	+ 7.05	145,211

ในขณะที่ภาพการเติบโตของการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจประสบความสำเร็จอย่างสูงในด้านสังคม แม้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะมีบทบาทในการสนับสนุนฟื้นฟู อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งสร้างสรรค์ความเจริญไปสู่ท้องถิ่นในด้านวัตถุ อาทิเช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ เป็นต้น แต่ขณะเดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อสังคมและท้องถิ่นได้ นั่นคือ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสภาพสังคมและวัฒนธรรมพื้นบ้านถูกทำลายลงไป

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ถูกบังคับด้วยตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจโดยตลอดสะสมและทวีความรุนแรงขึ้นในสังคมไทย ตัวอย่างเช่น ในช่วงปีแห่งการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้น ส่งผล

ให้ธุรกิจการสร้างบ้านพักหรือรีสอร์ทเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวบุกเบิกเข้าไปในพื้นที่ป่าสงวนและอุทยานแห่งชาติจำนวนถึง 11 ราย (มูลนิธิโลกสีเขียว, 2537) หรือตัวอย่างที่ชัดเจนของพื้นที่ที่มีปัญหาสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมนั้นคือ เมืองพัทยา แหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมากที่สุดในอดีตแต่ในปัจจุบันพัทยากำลังเน่า การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของพัทยาก็มีสภาพยิ่งทำยิ่งทรุด แม้จะทุ่มเทความพยายามเพียงไร การดำเนินการก็เป็นไปอย่างเชื่องช้าเต็มไปด้วยอุปสรรค (ธีระ พันธุ์วิเศษ, 2538)

อีกตัวอย่างหนึ่งที่กำลังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์มากในปัจจุบันคือ เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ ซึ่งสภาพขณะนี้ จากหาดที่เคยสวยงามจนรำลือไปทั่วโลกกลับบูดเน่าเต็มไปด้วยขยะเกลื่อนกลาด ขยะลอยอยู่ในทะเลที่มาจากเรือท่องเที่ยวสำราญขนาดใหญ่และจากเจ้าของกิจการร้านค้าบนเกาะที่ขนขยะลงเรือไปทิ้งทางฝั่งซึ่งท้ายสุดก็ถอยคลื่นซัดกลับมาเกยอยู่ตามฝั่ง (เอกสารประกอบการสัมมนาการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ครั้งที่ 4, 2536)

ตัวอย่างเหล่านี้ ชี้ให้เห็นชัดถึงปัญหาสภาพแวดล้อมที่ตามมากับการท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า สิ่งสำคัญที่สุดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งถือว่าเป็นวัตถุดิบดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาเยี่ยมเยือน ทรัพยากรการท่องเที่ยวเหล่านี้คือสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นธรรมชาติอันงดงาม โบราณวัตถุสถาน ศาสนสถาน แหล่งประวัติศาสตร์ หรืองานสร้างสรรค์ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณี ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผสมผสานอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้นเมื่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวจำเป็นต้องใช้ "สิ่งแวดล้อม" เป็นทรัพยากรหลัก ดังนั้น กิจกรรมใด ๆ อันเนื่องมาจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ย่อมมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ แต่ในสภาวะการณ์ปัจจุบัน สิ่งที่น่าวิตกคือผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมหลายกรณีได้เกินเลยไปจากผลกระทบปกติธรรมดาทั่วไป จากนี้เมื่อของคนที่มาเที่ยวตรงถึงความถูกต้องเหมาะสม มักง่าย ทำตัวเป็นนายเหนือธรรมชาติ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้แปรเปลี่ยนจากพื้นฐานแห่งการพึ่งพาอาศัยไปสู่ลัทธิบริโภคนิยม กอบโกยแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนอย่างไร้ขีดจำกัดอันนำไปสู่ทศวรรษ

แห่งปัญหาสิ่งแวดล้อม (เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์ท้องเที่ยวไทย ครั้งที่ 4, 2527)

พัฒนาการของแหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบการท่องเที่ยวสมัยใหม่ ซึ่งเน้นจำนวนนักท่องเที่ยวและผลตอบแทนกับเศรษฐกิจในระยะสั้น โดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ได้เป็นเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าว ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้มีแรงดึงดูดใจต่อนักท่องเที่ยวน้อยลง เมื่อแหล่งท่องเที่ยวลดแรงดึงดูดใจจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเยือนก็ลดลง กิจกรรมการท่องเที่ยวก็ซบเซาลงไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเปรียบเสมือนหัวใจของแหล่งท่องเที่ยว จึงเท่ากับเป็นการทำลายธุรกิจท่องเที่ยวเองในระยะยาว

ผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อม

ดร.ววรรณศิลป์ พีระพันธุ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จำแนกผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้ (เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยครั้งที่ 2, 2534)

1. การอนุรักษ์/การสูญพันธุ์ของพืชและสัตว์
2. การเปลี่ยนแปลงของลักษณะภูมิประเทศและคุณภาพของดิน
3. การเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำและการเพิ่มขึ้นของเสียงรบกวน
4. การเปลี่ยนแปลงของคุณภาพอากาศ
5. การเพิ่มขึ้นของเศษขยะ
6. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิทัศน์
7. การเพิ่มขึ้นของความแออัดคับคั่ง
8. ความขัดแย้งของการใช้ทรัพยากร
9. การขยายตัวของเมืองโดยปราศจากการควบคุม

นอกจากนี้ สิ่งที่เราควรคำนึงถึงก็คือ สมรรถนะในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยว นั่นคือ ความสามารถในการรองรับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งซึ่งจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับ สมรรถนะในการรองรับการพัฒนา (Carrying Capacity) ของแหล่งเที่ยวนั้น ก่อนที่แหล่งท่องเที่ยวหรือภูมิภาคการท่องเที่ยวจะได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการรองรับการพัฒนาของแหล่งท่องเที่ยว จะเป็นตัวกำหนดขอบเขตหรือขีดจำกัดของการพัฒนา การพัฒนาที่เกินขอบเขตหรือขีดจำกัดจะทำให้สภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมลง ทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวลดลง

เมื่อปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการท่องเที่ยวกำลังหลั่งไหลเข้าสู่พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศ คำถามคือใครจะเป็นผู้รับผิดชอบในการที่จะแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดการขยายตัวของปัญหามากไปกว่านี้ จากงานสัมมนา เรื่อง "ท่องเที่ยวอย่างรู้ค่ารักษาสิ่งแวดล้อม" ของมูลนิธิพิทักษ์สิ่งแวดล้อม (ศิลปวัฒนธรรม, 2538) สรุปความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ว่า ทุกๆ ฝ่ายล้วนแต่เป็นผู้รับผิดชอบต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น เพราะทุกคนเป็นผู้ใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมด้วยกันทั้งนั้น แต่สิ่งสำคัญประการแรกที่เราควรทำก็คือการสร้างจิตสำนึกและจรรยาบรรณของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้เสียก่อนไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ภาครัฐ และ สิ่งที่สำคัญคือ คนในท้องถิ่น ให้มีความรู้ความเข้าใจ รู้จักรักและหวงแหนในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมของตน โดยการทำให้การศึกษาของคนในท้องถิ่นให้มีความรักในท้องถิ่นสำนึกในหน้าที่ และมีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนสามารถปฏิบัติตนเองให้มีประโยชน์แก่ท้องถิ่นของตนให้มากที่สุด ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับจากสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่

ถึงเวลาของความจำเป็นแล้ว ที่จะต้องมีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อการปกป้องรักษาสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาการท่องเที่ยว ฉะนั้นโอกาสที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมจะแผ่กระจายเข้าสู่พื้นที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ต่อไปในอนาคตจะมีสูงมากยิ่งขึ้น การกระทำในลักษณะ "วัวหายแล้วล้อมคอก" ควรจะถูกจัดออกไปจากความคิดของคนไทยได้แล้ว แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งที่ปัจจุบันดูเหมือนว่าจะไม่มีปัญหา ก็ไม่ได้เป็นการยืนยันว่าแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นจะไม่เกิดสภาพแวดล้อมที่เสื่อม

โทรมาในอนาคต

จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอีกหนึ่งจังหวัดท่องเที่ยวที่ยังไม่ปรากฏปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนนัก แต่ถ้าจะมองสภาพที่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทั้งทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และทางด้านธรรมชาติแล้ว ก็น่าจะเป็นจังหวัดหนึ่งที่จะได้รับความสนใจในด้านสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางมาเยี่ยมเยียน (จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่าในรอบปี 2536 มีผู้มาเยี่ยมเยียนจังหวัดกาญจนบุรี ถึง 1,916,652 คน) ดังนั้นจึงทำให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางธรรมชาติขึ้นมากมาย ทั้งธุรกิจโรงแรม รีสอร์ท และที่มีจำนวนมากและได้รับความนิยมอย่างเด่นชัดในปัจจุบันก็คือ ธุรกิจแพท่องเที่ยวรวมถึงแพอาหาร ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีทัศนียภาพทางน้ำที่สวยงาม

จังหวัดกาญจนบุรีมีแม่น้ำที่สำคัญ 2 สายคือ ลาน้ำแควน้อย และลาน้ำแควใหญ่ ซึ่งตลอดลำน้ำของแม่น้ำทั้งสองนี้จะปรากฏทัศนียภาพที่งดงามเพราะเป็นแม่น้ำที่ไหลผ่าน ทิวเขา หน้าผก ถ้ำ และยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณคดีอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากตามเส้นทางของลำน้ำแควน้อยได้พบว่าเคยเป็นชุมชนของคนสมัยโบราณยุคก่อนประวัติศาสตร์ ลำน้ำแควน้อยและลำน้ำแควใหญ่จะไหลมาบรรจบกันที่ปากแพรก ต.บ้านเหนือ อ.เมือง หน้าเมืองกาญจน์ ในปัจจุบัน (บุญเยี่ยม แยมเมือง, 2535) เป็นแม่น้ำแม่กลองไหลสู่จังหวัดกาญจน์ต่อไป

ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าทัศนียภาพที่สวยงามตลอดลำน้ำทั้งสองของกาญจนบุรี ยังคงมีสภาพที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก แต่ก็ก็เป็นเพียงส่วนที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนเพราะหากมองส่วนที่อยู่แหล่งชุมชน โดยเฉพาะบริเวณท่าหน้าเมืองกาญจน์ ก็จะพบว่ามิแพจำนวนมากมายมหาศาลจอดเรียงรายอยู่ในลำน้ำจนแทบจะไม่มีพื้นที่น้ำว่างเปล่าให้เห็นเลย

จากการสรุปจำนวนเพที่มายื่นเรื่องขออนุญาตต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 3 สาขา
กาญจนบุรี ถึงวันที่ 20 ตุลาคม 2537 นั้น ปรากฏว่ามีจำนวนแพนเขตอำเภอเมือง รวมทั้งสิ้น
897 หลัง เป็นแพจุง 459 หลัง แพอยู่กับที่ 438 หลัง เป็นเขตที่มีจำนวนแพมากที่สุดตามจังหวัด
กาญจนบุรี (เอกสารอัดสำเนา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 3 สาขากาญจนบุรี)

ตารางสรุปจำนวนแพโดยสสารที่มาขึ้นเรื่องชอลอนุญาต ต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 3 สาขากาญจนบุรี ถึงวันที่ 20 ต.ค. 37

ลำดับ	บริเวณท้องที่อำเภอ	จำนวนเจ้าของ 160	จำนวนแพ 897	ประเภทแพโดยสสาร				
				แพจูง 459		แพอยู่กับที่ 438		
				339 แพธรรมคา	120 แพคัสโก้เซค	326 แพหนัก	93 แพอาหาร 5	19 แพอื่น ๆ
1	อำเภอเมือง	101	566	<u>392</u>			<u>174</u>	
				227	115	76	88	10
2	อำเภอไทรโยค	13	119	<u>16</u>			<u>103</u>	
				13	3	98	4	1
3	อำเภอศรีสวัสดิ์	13	102	<u>32</u>			<u>70</u>	
				31	1	68	-	2
4	อำเภอทองผาภูมิ	26	88	<u>16</u>			<u>72</u>	
				16	-	69	-	2
5	อำเภอท่ามะกา	15	4	-	-	-	<u>4</u>	
							-	4
6	อำเภอท่าม่วง	1	4	<u>16</u>			<u>4</u>	
				-	-	4	-	-
7	อำเภอท่าม่วง	2	14	<u>3</u>			<u>11</u>	
				2	1	11	-	-

ทั้งๆ ที่อดีตบริเวณลานน้ำพุหน้าเมืองนี้มีสภาพเป็นแม่น้ำที่กว้างขวางจนคล้ายกับเป็นทะเลสาบขนาดใหญ่ มีแพทกที่เป็นที่อยู่อาศัยของชาวบ้านจำนวนมากน้อยเท่า นั้น จำนวนแพทกที่มากมายไม่น่าพิศมัยเหล่านี้ไม่เพียงแต่ทำลายทัศนียภาพของลานน้ำ แต่ยังเป็นสาเหตุที่อาจก่อให้เกิดการทำลายสภาพของน้ำอีกด้วย ทั้งนี้บุคคลที่นำจะได้เข้ามามีส่วนร่วมสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาที่จะกำลังเกิดมากขึ้นต่อไปในอนาคตก็คือ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่เพราะเขาเหล่านี้เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงมากที่สุด แต่ความจริงแล้วประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติ และมีส่วนร่วมต่อสิ่งเหล่านี้อย่างไรบ้าง เป็นสิ่งที่เราจะต้องทำการศึกษาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดให้กับสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกับความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. พื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ เขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
2. ประชากร ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
3. ธุรกิจแพท่องเที่ยว
 - 3.1 ธุรกิจแพพัก
 - 3.2 ธุรกิจแพจูง (แพธรรมดาและแพศิวิล์เอนด์)
 - 3.3 ธุรกิจแพอาหาร
4. ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน

หลักการในการเลือกพื้นที่และขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษา คือ

1. จังหวัดกาญจนบุรี เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งทางบกและทางน้ำ มีป่าไม้ที่สมบูรณ์มีน้ำตกและทัศนียภาพทางน้ำที่สวยงาม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ปัจจุบันได้รับความนิยมอย่างมากจากนักท่องเที่ยว ดังนั้นผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมของจังหวัดที่มาจากการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มที่น่าจะสูงขึ้นในอนาคต

2. เขตเทศบาลเมืองของจังหวัดกาญจนบุรี เป็นเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นศูนย์กลางในการคมนาคมติดต่อของจังหวัด และเป็นศูนย์กลางในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งยังเป็นที่ยอมรับของธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ ในจังหวัด โดยเฉพาะธุรกิจแพท่องเที่ยวที่จะมีการจอดเพื่อรอรับนักท่องเที่ยวที่ท่าหน้าหน้าเมืองกาญจน์ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์กลางของสถานที่ราชการและสถาบันการศึกษา

3. ประชาชนในเขตเทศบาลเมือง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาและมีโอกาสรับข่าวสารข้อมูลได้มากกว่าเขตอื่น ๆ

4. ธุรกิจแพท่องเที่ยว เป็นธุรกิจท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรีที่ได้รับความนิยมสูงจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันธุรกิจนี้กำลังขยายตัวอย่างมาก ทำให้เกิดสภาพความแออัดของจำนวนแพที่ล้นไหลเข้ามาในเขตเทศบาลเมืองของจังหวัดเพื่อทำการต้อนรับนักท่องเที่ยว และแพส่วนใหญ่เหล่านี้ก็จอดอยู่สองฝั่งของแม่น้ำตลอดเวลา แม้ไม่ได้ต้อนรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งแพอาหารซึ่งเป็นแพที่จอดถาวร จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสภาพความเสื่อมโทรมของน้ำได้มากที่สุด แพต่าง ๆ เหล่านี้ เมื่ออยู่รวมกันเป็นจำนวนมากก็จะมีสภาพไม่ต่างจากชุมชนแออัดของกรุงเทพฯเท่าใดนัก ซึ่งปัญหาที่ตามมาก็คือ สภาพสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ประชาชนที่มีลักษณะทางประชากรศาสตร์ต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

สมมติฐานข้อที่ 3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

สมมติฐานข้อที่ 4 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

สมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

สมมติฐานข้อที่ 6 ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

สมมติฐานข้อที่ 7 ทัศนคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพทองเทียว

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัย จะสามารถแสดงให้เห็นถึงผลกระทบของธุรกิจแพทองเทียว ต่อสิ่งแวดล้อมในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนป้องกันให้กับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่เอื้อให้เกิดธุรกิจประเภทนี้ ไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมได้

2. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นตัวอย่างหนึ่งที่สามารถชี้ให้เห็นถึงลักษณะการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว อันอาจเกี่ยวเนื่องกับลักษณะการเปิดรับข่าวสารของเขาเหล่านั้น ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางให้หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวได้นำไปใช้ในการวางแผนเพื่อการรณรงค์เผยแพร่ความรู้ และสร้างทัศนคติให้ประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องสิ่งแวดล้อมจากอันตรายที่อาจเกิดจากการท่องเที่ยว

3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนปรับปรุงและสร้างแนวนโยบายเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีประโยชน์และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในประเทศ และจะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยส่งเสริมการดำเนินนโยบายด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco-Tourism) ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำจำกัดความในการวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจทั้งในเรื่องทั่วไป และเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสารหรือวารสาร

- สื่อบุคคล หมายถึง เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง หรือบุคคลในครอบครัว เพื่อนฝูง

หรือผู้ร่วมงานและเจ้าหน้าที่ของทางราชการ

- สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง บ้ายประชาสัมพันธ์ เอกสารเผยแพร่ แผ่นพับ โปสเตอร์

การจัดงานนิทรรศการ และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. ความรู้ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว หมายถึง

ความรู้ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของแม่น้ำบริเวณที่มีการดำเนินกิจการของธุรกิจแพท่องเที่ยว กล่าวคือ การรู้ในเรื่องราวข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหา หน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของมนุษย์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3. ทัศนคติในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกทางดีหรือไม่ดีต่อธุรกิจแพท่องเที่ยวในด้านทัศนียภาพสภาพแวดล้อมของแม่น้ำ

4. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจแพท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความร่วมมือร่วมใจ และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยเน้นการปกป้องและกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของแม่น้ำ บริเวณที่มีการดำเนินการของธุรกิจแพท่องเที่ยว

5. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเรา อาจเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน น้ำ อากาศ ฯลฯ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นได้แก่ บ้านเรือน เมือง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ถนน วัฒนธรรม ศาสนา ประเพณี เป็นต้น

6. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การดูแลรักษาและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่สร้างความเดือดร้อนให้สังคมส่วนรวม ดำรงไว้ซึ่งสภาพเดิมของสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติที่เป็นอยู่ รวมทั้งหาทางป้องกันและกำจัดสภาวะหรือสิ่งแวดล้อมเป็นพิษมิให้เกิดขึ้น เพื่อให้มนุษย์มีคุณภาพชีวิตที่ดีตลอดไป

7. ธุรกิจท่องเที่ยว หมายถึง ธุรกิจที่มีการใช้แพคเกจจิ้งและแพคเกจจิ้ง เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไป